

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

**IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ REVIZIJI
FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA I POSLOVANJA
POLITIČKIH STRANAKA I NEZAVISNIH ZASTUPNIKA
ZA 2008.**

Zagreb, lipanj 2009.

S A D R Ź A J

	stranica
1. PROVEDBA REVIZIJE	2
2. REVIZIJA POLITIČKIH STRANAKA	3
2.1. Prihodi	3
2.2. Rashodi	7
2.3. Sažetak nalaza i preporuka	10
2.4. Izražena mišljena	13
3. REVIZIJA NEZAVISNIH ZASTUPNIKA	15
3.1. Prihodi	15
3.2. Rashodi	16
3.3. Sažetak nalaza i preporuka	19
3.4. Izražena mišljenja	19
4. PRAĆENJE IZVRŠENJA NALOGA I PREPORUKA	20
5. PRIMJENA ODREDBI ČLANKA 15. ZAKONA O FINANCIRANJU POLITIČKIH STRANAKA, NEZAVISNIH LISTA I KANDIDATA	22

**IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ REVIZIJI
FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA I POSLOVANJA
POLITIČKIH STRANAKA I NEZAVISNIH ZASTUPNIKA ZA 2008.**

Državni ured za reviziju (dalje u tekstu: Ured) podnosi Hrvatskom saboru Izvješće o obavljenju revizije financijskih izvještaja i poslovanja političkih stranaka i nezavisnih zastupnika za 2008. u skladu s odredbom članka 20. Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata (Narodne novine 1/07). Navedeni Zakon uređuje način i uvjete stjecanja sredstava za rad političkih stranaka, te nadzor i transparentnost stjecanja i trošenja tih sredstava. Odredbe Zakona koje se odnose na dobrovoljne priloge (donacije), zabranu financiranja i pogodovanja te nadzor i financijsko poslovanje, odgovarajuće se primjenjuju i na nezavisne liste i kandidate.

Odredbama članaka 17. i 20. Zakona propisano je da nadzor nad financijskim poslovanjem političkih stranaka provode Ured i Ministarstvo financija - porezna uprava u prvom polugodištu svake kalendarske godine, za prethodnu godinu. S obzirom da se pod pojmom *nadzor financijskog poslovanja* podrazumijevaju aktivnosti revizije (Ured) i inspekcije (Porezna uprava), u skladu s odredbama Zakona o državnoj reviziji (Narodne novine 49/03 – pročišćeni tekst i 177/04), nadležnost Ureda odnosi se na reviziju financijskih izvještaja i poslovanja političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata, kojom su obuhvaćeni:

- djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo političkih stranaka,
- računovodstveno poslovanje i planiranje,
- novčana sredstva,
- prihodi i rashodi, te
- cjelokupno poslovanje političkih stranaka i nezavisnih zastupnika.

1. PROVEDBA REVIZIJE

Revizija financijskih izvještaja i poslovanja političkih stranaka i nezavisnih zastupnika za 2008., obavljena je na način i prema postupcima koji su utvrđeni Zakonom o državnoj reviziji, INTOSAI revizijskim standardima (Narodne novine 93/94) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora. Revizijom je obuhvaćeno jedanaest parlamentarnih političkih stranaka i četiri nezavisna zastupnika.

Poslovanje političkih stranaka i nezavisnih zastupnika u 2008. regulirali su sljedeći propisi:

- Zakon o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata
- Zakon o političkim strankama (Narodne novine 76/93, 111/96, 164/98 i 36/01),
- Zakon o porezu na dohodak (Narodne novine 177/04 i 73/08),
- Zakon o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine 47/95, 106/96, 164/98, 105/99, 54/00, 73/00, 48/04, 82/04, 90/05 i 76/07),
- Uredba o računovodstvu neprofitnih organizacija (Narodne novine 10/08 i 7/09),
- Pravilnik o načinu vođenja evidencija i izdavanja potvrda o primitku članarina i dobrovoljnih priloga (donacija) (Narodne novine 26/07),
- Pravilnik o porezu na dohodak (Narodne novine 95/05, 96/06, 68/07, 146/08, 2/09 i 9/09), te
- Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine 60/96, 113/97, 7/99, 112/99, 119/99, 44/00, 63/00, 80/00, 109/00, 54/01, 58/03, 198/03, 55/04, 77/04, 153/05, 79/07 i 34/08), te drugi propisi.

Ciljevi revizije bili su:

- provjeriti istinitost i vjerodostojnost financijskih izvještaja,
- provjeriti primjenu zakona i drugih propisa vezanih uz organizaciju i financijsko računovodstveno poslovanje,
- provjeriti pravilnost stjecanja prihoda,
- provjeriti pravilnost izvršenja rashoda odnosno jesu li financijska sredstva korištena isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih programom i statutom, te
- provjeriti pravilnost izvršenja drugih transakcija.

U skladu s odredbom članka 7. Zakona o državnoj reviziji, po okončanju revizije sastavljena su izvješća koja se sastoje od:

- opisa činjenica prema područjima koja su obuhvaćena revizijom,
- nalaza, u kojem su ukratko opisane nepravilnosti prema područjima na koja se odnose (uz svako područje daje se nalog, prijedlog ili mišljenje, odnosno preporuka za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti), te
- mišljenja o financijskim izvještajima i poslovanju političkih stranaka i nezavisnih zastupnika.

Mišljenje se izražava u standardiziranom obliku, u skladu s INTOSAI revizijskim standardima. Za svaki subjekt izražava se jedno od sljedećih mišljenja:

- bezuvjetno,
- uvjetno,
- nepovoljno ili
- suzdržano.

Kod izražavanja mišljenja odlučujuću ulogu ima prag značajnosti, koji se određuje prema utvrđenoj metodologiji. Na određivanje praga značajnosti utječu značajnost po vrijednosti i značajnost po prirodi ili sadržaju. Značajnost po vrijednosti se određuje izravno, u apsolutnom iznosu i neizravno u postotku od ukupnih prihoda i primitaka, rashoda i izdataka ili vrijednosti imovine, a značajnost po prirodi ili sadržaju ovisi o vrsti poslovnih događaja koji su značajnije utjecali na financijske izvještaje ili poslovanje subjekta.

2. REVIZIJA POLITIČKIH STRANAKA

Revizijom su obuhvaćene političke stranke koje su tijekom 2008. imale zastupnike u Hrvatskom saboru. Subjekti revizije bili su:

- Hrvatska demokratska zajednica (HDZ),
- Hrvatska narodna stranka-Liberalni demokrati (HNS),
- Hrvatska seljačka stranka (HSS),
- Hrvatska socijalno-liberalna stranka (HSLs),
- Hrvatska stranka prava (HSP),
- Hrvatska stranka umirovljenika (HSU),
- Hrvatski demokratski savez Slavonije i Baranje (HDSSB),
- Istarski demokratski sabor (IDS),
- Samostalna demokratska srpska stranka (SDSS),
- Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP) i
- Stranka demokratske akcije Hrvatske (SDA Hrvatske).

2.1. Prihodi

Prema odredbama Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata, političke stranke mogu stjecati prihode od članarina, dobrovoljnih priloga (donacija), izdavačke djelatnosti, prodaje propagandnog materijala, organizacije stranačkih manifestacija, iz državnog proračuna, proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (dalje u tekstu: lokalne jedinice), od imovine u njihovom vlasništvu i iz drugih prihoda.

Također, način stjecanja prihoda političke stranke su odredile svojim internim aktima, najčešće statutima.

Političke stranke su tijekom 2008. ostvarile prihode u ukupnom iznosu 114.095.456,00 kn, a odnose se na prihode iz državnog proračuna u iznosu 52.325.449,00 kn, prihode iz proračuna lokalnih jedinica u iznosu 33.890.850,00 kn, prihode od članarina u iznosu 4.895.626,00 kn, prihode od dobrovoljnih priloga (donacija) u iznosu 11.748.982,00 kn i druge prihode u iznosu 11.234.549,00 kn.

U tablici u nastavku daju se podaci o ostvarenim prihodima političkih stranaka za 2008., prema vrstama.

Tablica broj 1

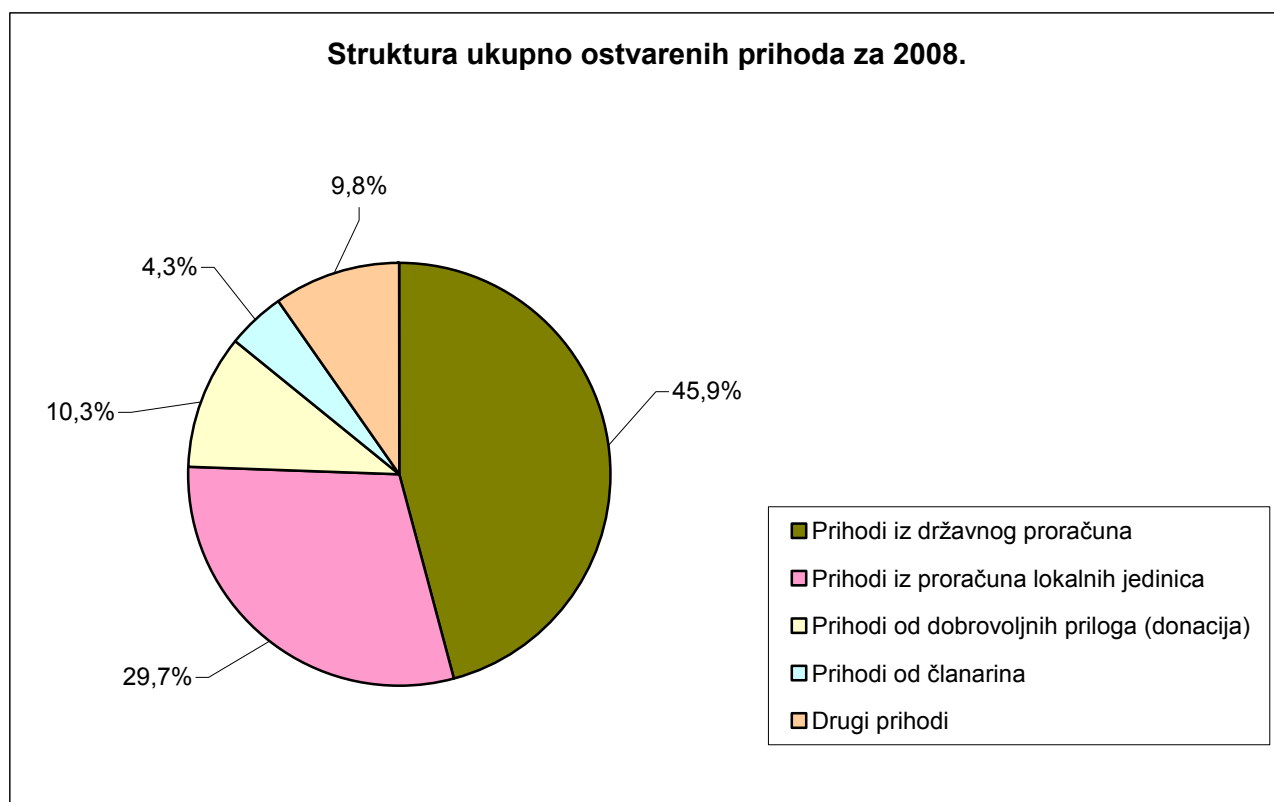
Ostvareni prihodi za 2008. prema vrstama

u kn

Redni broj	Politička stranka	Ukupni prihodi (4+5+6+7+8)	Prihodi iz državnog proračuna	Prihodi iz proračuna lokalnih jedinica	Prihodi od članarina	Prihodi od dobrovoljnih priloga (donacija)	Drugi prihodi
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Hrvatska demokratska zajednica (HDZ)	43.296.982,00	23.067.276,00	11.156.299,00	1.680.596,00	5.242.975,00	2.149.836,00
2.	Hrvatska narodna stranka-Liberalni demokrati (HNS)	8.650.278,00	2.475.177,00	2.851.687,00	460.527,00	1.458.677,00	1.404.210,00
3.	Hrvatska seljačka stranka (HSS)	9.667.033,00	2.097.025,00	3.890.311,00	468.321,00	2.214.172,00	997.204,00
4.	Hrvatska socijalno-liberalna stranka (HSLs)	3.230.614,00	687.549,00	750.431,00	387.769,00	566.088,00	838.777,00
5.	Hrvatska stranka prava (HSP)	3.592.319,00	343.775,00	2.476.034,00	538.415,00	216.000,00	18.095,00
6.	Hrvatska stranka umirovljenika (HSU)	2.748.445,00	346.729,00	1.624.522,00	417.656,00	106.040,00	253.498,00
7.	Hrvatski demokratski savez Slavonije i Baranje (HDSSB)	1.221.229,00	1.031.324,00	91.025,00	0,00	97.800,00	1.080,00
8.	Istarski demokratski sabor (IDS)	3.640.290,00	1.031.324,00	2.330.052,00	97.420,00	123.474,00	58.020,00
9.	Samostalna demokratska srpska stranka (SDSS)	2.396.853,00	1.031.323,00	1.192.770,00	0,00	60.300,00	112.460,00
10.	Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP)	35.028.215,00	19.870.172,00	7.494.854,00	844.922,00	1.663.456,00	5.154.811,00
11.	Stranka demokratske akcije Hrvatske (SDA Hrvatske)	623.198,00	343.775,00	32.865,00	0,00	0,00	246.558,00
SVEUKUPNO		114.095.456,00	52.325.449,00	33.890.850,00	4.895.626,00	11.748.982,00	11.234.549,00

U nastavku se daje grafički prikaz strukture ukupno ostvarenih prihoda političkih stranaka za 2008.

Grafički prikaz broj 1

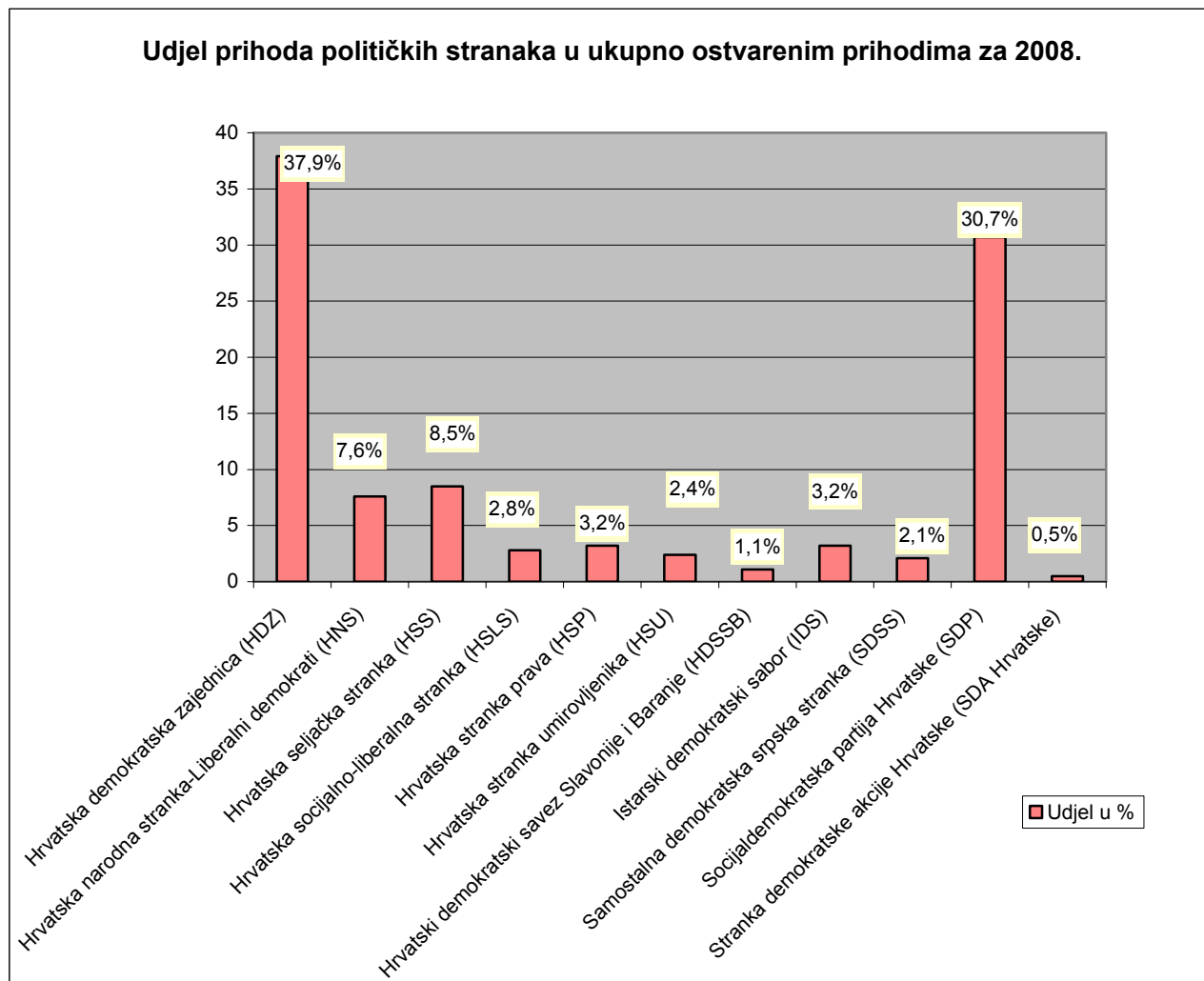

U ukupno ostvarenim prihodima najveći udjel imaju prihodi iz državnog proračuna 45,9%. Zatim slijede prihodi iz proračuna lokalnih jedinica 29,7%, prihodi od dobrovoljnih priloga (donacija) 10,3% i prihodi od članarina 4,3%. Drugi prihodi koji su ostvareni u iznosu 11.234.549,00 kn ili 9,8% odnose se na prihode od zakupnina, prodaje stanova na kojima je postojalo stanarsko pravo, prodaje imovine i prihode od kamata.

Vrijednosno najznačajniji udjel u ukupno ostvarenim prihodima u 2008. odnosi se na dvije političke stranke (68,6%). Treća politička stranka prema veličini ostvarenih prihoda ima udjel 8,5% u ukupnim prihodima, a sve druge stranke (8) imaju udjel 22,9% u ukupnim prihodima.

U nastavku se daje grafički prikaz udjela prihoda političkih stranaka u ukupno ostvarenim prihodima za 2008.

Grafički prikaz broj 2

Prema odredbama Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata, političke stranke mogu stjecati dobrovoljne priloge (donacije), koje se odnose na povremene ili redovite uplate kojima fizičke ili pravne osobe dobrovoljno daju novac političkoj stranci u iznosu većem od iznosa članarine te pružanje usluga ili davanje proizvoda političkoj stranci bez naknade. U 2008. političke stranke su primile dobrovoljne priloge (donacije) u iznosu 12.303.534,00 kn, a u financijskim izvještajima iskazani su prihodi od dobrovoljnih priloga (donacija) u iznosu 11.748.982,00 kn. Razlika u iznosu 554.552,00 kn, koja se odnosi na dobrovoljne priloge (donacije) u proizvodima i uslugama, iskazana je na računima odgođenog priznavanja prihoda u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija. Od ukupno primljenih dobrovoljnih priloga (donacija) u iznosu 12.303.534,00 kn, na novčane priloge se odnosi 11.321.038,00 kn ili 92,0%, a na dobrovoljne priloge (donacije) u proizvodima ili uslugama 982.496,00 kn i čine 8,0%.

Političkim strankama su u 2008. dobrovoljne priloge (donacije) dale 184 pravne i 284 fizičke osobe.

2.2. Rashodi

Odredbom članka 2. Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata, propisano je da političke stranke mogu koristiti financijska sredstva isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih programom i statutom.

Ukupni rashodi političkih stranaka izvršeni u iznosu 112.242.852,00 kn odnose se na rashode za zaposlene u iznosu 19.096.342,00 kn, materijalne rashode u iznosu 77.662.126,00 kn, rashode za amortizaciju u iznosu 1.681.395,00 kn, financijske rashode u iznosu 5.611.175,00 kn, rashode za donacije (pomoći) u iznosu 4.646.732,00 kn, te druge rashode u iznosu 3.545.082,00 kn.

Ukupni prihodi političkih stranaka ostvareni su u iznosu 114.095.456,00 kn, a ukupni rashodi su izvršeni u iznosu 112.242.852,00 kn. Višak prihodima nad rashodima na koncu 2008. iznosi 1.852.604,00 kn.

U tablici u nastavku, daju se podaci o izvršenim rashodima političkih stranaka za 2008., prema vrstama.

Tablica broj 2

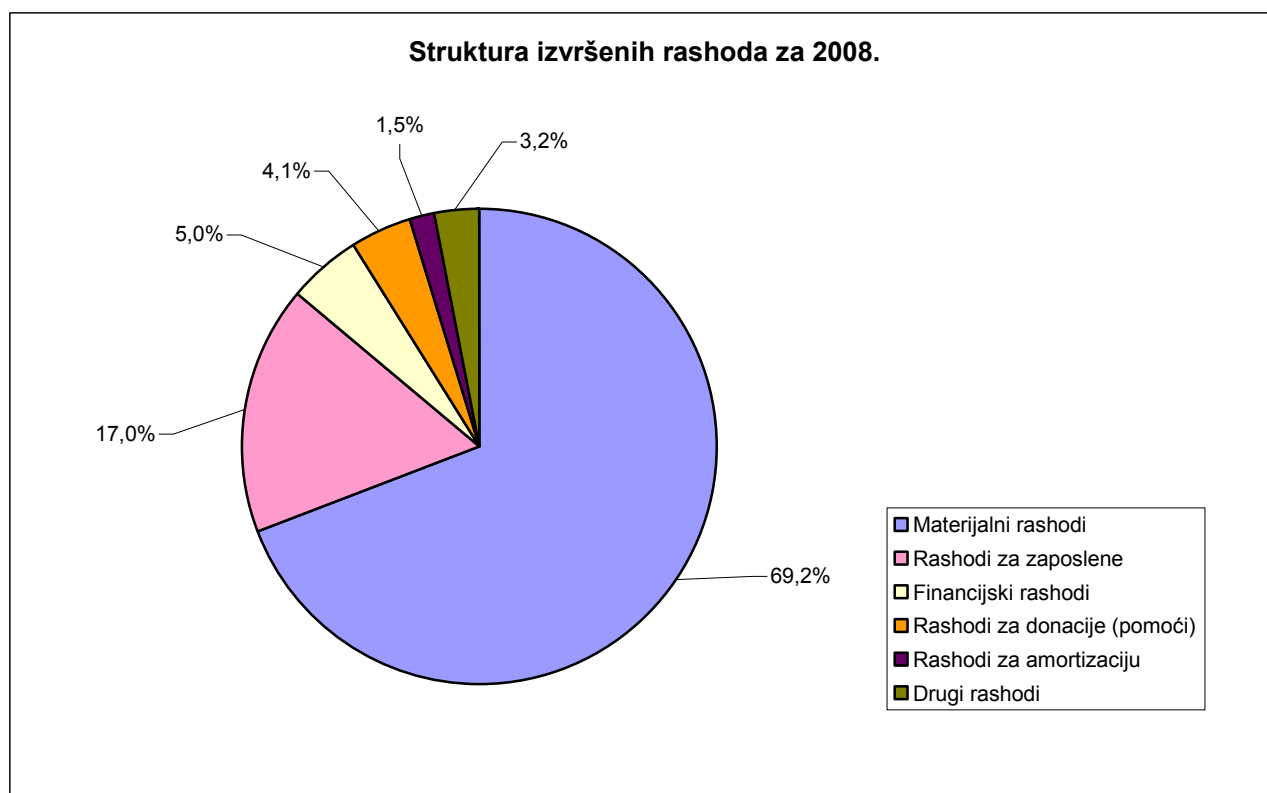
Izvršeni rashodi za 2008. prema vrstama

u kn

Redni broj	Politička stranka	Ukupni rashodi (4+5+6+7+8+9)	Rashodi za zaposlene	Materijalni rashodi	Rashodi za amortizaciju	Financijski rashodi	Rashodi za donacije (pomoći)	Drugi rashodi
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Hrvatska demokratska zajednica (HDZ)	42.010.426,00	6.804.173,00	29.100.875,00	957.452,00	1.471.656,00	2.430.814,00	1.245.456,00
2.	Hrvatska narodna stranka-Liberalni demokrati (HNS)	8.051.146,00	1.571.228,00	5.003.304,00	175.917,00	419.574,00	456.993,00	424.130,00
3.	Hrvatska seljačka stranka (HSS)	10.471.155,00	1.943.780,00	6.375.000,00	172.139,00	1.656.836,00	162.956,00	160.444,00
4.	Hrvatska socijalno-liberalna stranka (HSLHS)	2.581.280,00	989.557,00	1.343.810,00	20.247,00	115.159,00	92.087,00	20.420,00
5.	Hrvatska stranka prava (HSP)	3.042.662,00	240.986,00	2.389.675,00	147.477,00	104.062,00	133.051,00	27.411,00
6.	Hrvatska stranka umirovljenika (HSU)	2.516.423,00	17.249,00	1.958.999,00	29.156,00	38.843,00	28.508,00	443.668,00
7.	Hrvatski demokratski savez Slavonije i Baranje (HDSSB)	1.352.319,00	64.214,00	1.221.099,00	12.137,00	28.131,00	0,00	26.738,00
8.	Istarski demokratski sabor (IDS)	3.311.350,00	1.351.638,00	1.897.057,00	13.863,00	14.592,00	34.200,00	0,00
9.	Samostalna demokratska srpska stranka (SDSS)	1.874.073,00	551.757,00	958.481,00	66.339,00	27.230,00	270.266,00	0,00
10.	Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP)	36.585.006,00	5.561.760,00	27.155.780,00	21.346,00	1.733.200,00	916.105,00	1.196.815,00
11.	Stranka demokratske akcije Hrvatske (SDA Hrvatske)	447.012,00	0,00	258.046,00	65.322,00	1.892,00	121.752,00	0,00
SVEUKUPNO		112.242.852,00	19.096.342,00	77.662.126,00	1.681.395,00	5.611.175,00	4.646.732,00	3.545.082,00

U nastavku se daje grafički prikaz strukture ukupno izvršenih rashoda političkih stranaka za 2008.

Grafički prikaz broj 3

Najveći udjel u izvršenim rashodima imaju materijalni rashodi 69,2%. Zatim slijede rashodi za zaposlene 17,0%, financijski rashodi 5,0%, rashodi za donacije (pomoći) 4,1%, drugi rashodi 3,2% i rashodi za amortizaciju 1,5%.

Materijalni rashodi izvršeni u iznosu 77.662.126,00 kn odnose se na rashode za uredski materijal, energiju, naknade troškova službenog puta, usluge promidžbe, telekomunikacija, pošte i prijevoza, komunalne usluge, te usluge zakupa i najma poslovnog prostora i opreme.

Izvršeni rashodi za zaposlene u iznosu 19.096.342,00 kn odnose se na plaće zaposlenika u deset političkih stranaka (jedna stranka nije imala zaposlenike). Koncem 2008. stranke su imale 194 zaposlenika.

Financijski rashodi izvršeni u iznosu 5.611.175,00 kn odnose se na bankarske usluge i usluge platnog prometa, kamate za primljene kredite od poslovnih banaka, negativne tečajne razlike i zatezne kamate.

Rashodi za donacije (pomoći) izvršeni su u iznosu 4.646.732,00 kn, a odnose se na donacije zakladama, udrugama i građanima na temelju zamolbi.

Rashodi za amortizaciju izvršeni su u iznosu 1.681.395,00 kn. Obračun amortizacije obavljen je u skladu s odredbama članka 55. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija, a obuhvaća dugotrajnu imovinu koja se amortizira u vijeku uporabe prema propisanim stopama amortizacije.

Navedeni rashodi obuhvaćaju amortizaciju građevinskih objekata, računalne opreme, uredskog namještaja, uređaja, vozila i druge imovine u vlasništvu političkih stranaka. Obračun amortizacije imovine nabavljene u ranijim godinama obavljen je u skladu s odredbama članka 73. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija, kojima je propisano da obračunana amortizacija za dugotrajnu nefinancijsku imovinu iskazana u bilanci na dan početka primjene Uredbe izravno tereti (ispravlja) vlastite izvore, ako je u vrijeme nabave navedena imovina u cijelosti bila iskazana na računima rashoda u visini nabavne vrijednosti. S obzirom da su pojedine političke stranke dio imovine nabavile u ranijem razdoblju i nisu iskazale rashode u visini njene nabavne vrijednosti u vrijeme nabave, za tu imovinu obavljen je obračun amortizacije prema istoj metodologiji kao i za imovinu nabavljenu u 2008.

Drugi rashodi izvršeni u iznosu 3.545.082,00 kn odnose se na naknade štete, pristojbe, otpisana potraživanja, nabavu lijekova, te uplate u korist državnog proračuna pogrešno uplaćenih donacija.

2.3. Sažetak nalaza i preporuka

Najznačajnija područja u kojima su revizijom utvrđene nepravilnosti odnose se na:

- planiranje,
- računovodstveno poslovanje,
- prihode i
- rashode.

- Planiranje

Prema odredbama članka 2. Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata, političke stranke mogu koristiti financijska sredstva isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih programom i statutom. Program i statut su temeljni dokumenti koji određuju dugoročno usmjerenje i djelokrug rada te daju okvir za poslovanje političke stranke. Detaljnu razradu aktivnosti i potrebna sredstva za njihovo ostvarivanje trebaju sadržavati godišnji programi rada i financijski planovi.

U skladu s navedenim, postupci planiranja trebaju obuhvati izradu godišnjeg programa rada i financijskog plana. Godišnji program rada treba, u pravilu, sadržavati opis glavnih aktivnosti, iznos potrebnih sredstava, te izvore financiranja za određeno razdoblje kako bi se omogućilo učinkovito upravljanje i kontrola financijskog poslovanja političke stranke. Financijski plan treba biti usklađen s godišnjim programom rada i mora sadržavati pregled planiranih prihoda i rashoda, prema vrstama za tekuću godinu.

Revizijom je utvrđeno da su godišnji financijski plan izradile sve političkih stranke, a sedam je izradilo i godišnji program rada.

Ured je mišljenja da sve političke stranke trebaju izraditi godišnji program rada, kako bi se osiguralo učinkovito upravljanje i kontrola financijskog poslovanja, te je predloženo da to učine.

- Računovodstveno poslovanje

Revizijom računovodstvenog poslovanja političkih stranaka obuhvaćeni su financijski izvještaji, poslovne knjige, popis imovine i obveza, te sustav unutarnjih kontrola.

Političke stranke su obvezne sastavljati temeljne financijske izvještaje za razdoblje od siječnja do prosinca i predložiti ih Uredu u roku 60 dana nakon isteka obračunskog razdoblja.

Sve političke stranke su Uredu dostavile temeljne financijske izvještaje u zakonskom roku.

Odredbom članka 65. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija, propisano je da financijski izvještaji moraju pružiti objektivnu i realnu sliku financijskog položaja i poslovanja neprofitne organizacije.

Revizijom je utvrđeno da dvije političke stranke nisu sastavile temeljne financijske izvještaje za stranku u cjelini, te im je naloženo da sastavljaju temeljne financijske izvještaje za stranku u cjelini (konsolidirane), u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija.

Prema odredbama članka 19. Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata, politička stranka je dužna javno prikazati porijeklo i način utroška sredstava prikupljenih tijekom protekle kalendarske godine, te objaviti završni račun i financijske izvještaje na web stranici. Završni račun i financijski izvještaji su dokumenti u kojima se posebno navode izvori prihoda, podaci o fizičkim i pravnim osobama koje su dale dobrovoljne priloge (donacije), te podaci o namjeni, odnosno aktivnostima za koje su sredstva utrošena.

Revizijom je utvrđeno da su sve političke stranke na web stranici objavile završni račun i financijske izvještaje, te da su objavljeni podaci jednaki podacima iz poslovnih knjiga i financijskih izvještaja. Utvrđeno je da jedna politička stranka nije objavila podatke o fizičkim osobama koje su dale dobrovoljne priloge (donacije). Iz podataka objavljenih u izvještaju o prihodima i rashodima vidljivi su rashodi koji su financirani iz ostvarenih prihoda, što je u postupku revizije provjereno.

Političke stranke su za 2008. bile obvezne voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija. Odredbama članka 5. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija, propisane su poslovne knjige: dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige. Od pomoćnih knjige obvezno se vode: knjiga dugotrajne i kratkotrajne imovine, knjiga potraživanja i obveza, knjiga blagajne, knjiga ulaznih i izlaznih računa, te evidencija putnih naloga i korištenja službenih vozila.

Revizijom je utvrđeno da su sve političke stranke vodile dnevnik i glavnu knjigu. Jedna stranka nije vodila evidencije dugotrajne imovine, a jedna nije vodila evidenciju korištenja službenih vozila.

Prema odredbama članka 20. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija, prihodi i rashodi se priznaju uz primjenu računovodstvenog načela nastanka događaja, odnosno prihodi ostvareni na temelju isporučenih dobara i usluga priznaju se u izvještajnom razdoblju na koje se odnose pod uvjetom da se mogu izmjeriti neovisno o naplati. Prihodi od dobrovoljnih priloga (donacija), članarina, pomoći, doprinosa i drugi slični prihodi priznaju se u izvještajnom razdoblju na koje se odnose pod uvjetom da su raspoloživi (naplaćeni) najkasnije do vremena predočavanja financijskih izvještaja za isto razdoblje. Rashodi se priznaju u izvještajnom razdoblju na koje se odnose neovisno o plaćanju.

Revizijom je utvrđeno da su sve političke stranke evidentirale poslovne događaje uz primjenu računovodstvenog načela nastanka događaja.

Odredbama članka 9. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija, propisano je da se knjiženje i evidentiranje poslovnih događaja u poslovnim knjigama temelji na vjerodostojnim, istinitim, urednim i prethodno kontroliranim knjigovodstvenim ispravama, te da zakonski predstavnik ili osoba koju on ovlasti potpisom na ispravi jamči istinitost isprave i realno prikazivanje poslovnih događaja.

Kod tri političke stranke, u pojedinim slučajevima knjigovodstvene isprave na temelju kojih su evidentirani poslovni događaji nije potpisao zakonski predstavnik ili nije obavljena kontrola knjigovodstvenih isprava prije unosa podataka u poslovne knjige. Revizijom je utvrđeno da je osam političkih stranaka uspostavilo sustav unutarnjih kontrola, a da tri političke stranke trebaju poboljšati sustav unutarnjih kontrola kako bi osigurale upravljanje financijskim sredstvima i drugom imovinom zakonito, ekonomično i učinkovito. S obzirom na važnost unutarnjih kontrola, značajna financijska sredstva i broj transakcija koje stranke obavljaju, Ured je predložio navedenim političkim strankama uspostavu učinkovitijeg sustava unutarnjih kontrola.

Političke stranke su većinom organizirane prema područnom načelu te djeluju putem središnjice, županijskih, gradskih i općinskih organizacijskih jedinica (ograci, podružnice, odbori).

Revizijom je utvrđeno da u knjigovodstvenim evidencijama kod dvije političke stranke nisu osigurani podaci za stranku u cjelini (konsolidirani podaci) te je naloženo da se u knjigovodstvenim evidencijama osiguraju podaci u skladu s propisima.

Popis imovine i obveza propisan je odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija i Pravilnika o knjigovodstvu i računskom planu neprofitnih organizacija. Političke stranke su dužne popisati imovinu i obveze na koncu svake poslovne godine sa stanjem na datum bilance (u pravilu koncem godine) radi usklađenja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem. Povjerenstvo za popis osniva zakonski predstavnik, koji na temelju izvještaja i priloženih popisnih lista odlučuje o manjkovima, viškovima, otpisu i rashodovanju imovine.

Revizijom je utvrđeno da šest političkih stranaka nije popisom obuhvatilo cjelokupnu imovinu i obveze, te uskladilo knjigovodstveno sa stvarnim stanjem. Obavljen je popis imovine i obveza koji se odnosi na središnjicu stranke, a popis imovine i obveza organizacijskih jedinica nije obavljen, te nije moguće potvrditi odgovara li stanje imovine i obveza iskazano u poslovnim knjigama stvarnom stanju.

S obzirom da poslovne knjige i financijski izvještaji trebaju pružiti istinit, pouzdan i točan pregled sredstava, izvora sredstava te prihoda i rashoda, Ured je naložio političkim strankama obavljanje popisa imovine i obveza u skladu s propisima.

- Prihodi

Odredbama članka 2. Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata, propisano je da političke stranke mogu, radi ostvarivanja svojih političkih ciljeva, stjecati prihode od članarine, dobrovoljnih priloga (donacija), izdavačke djelatnosti, prodaje promidžbenog materijala, organiziranja stranačkih manifestacija, od imovine u njihovom vlasništvu, te iz drugih izvora u skladu s propisima. Također, mogu se financirati iz sredstava državnog proračuna, kao i proračuna lokalnih jedinica, na način i pod uvjetima utvrđenim propisima.

Revizijom je utvrđeno da su političke stranke u 2008. vrijednosno najznačajnije prihode ostvarile iz sredstava državnog proračuna, proračuna lokalnih jedinica, od članarina i dobrovoljnih priloga (donacija). Tri političke stranke nemaju evidenciju o lokalnim jedinicama koje su ih dužne financirati, ni podatke o iznosima potraživanja od lokalnih jedinica. Ured je naložio vođenje evidencije i naplatu potraživanja od lokalnih jedinica.

Prema odredbama članka 3. navedenog Zakona, članarina je redoviti novčani iznos što ga član političke stranke plaća na način i pod uvjetima utvrđenim statutom ili drugim aktom političke stranke, a dobrovoljni prilozi (donacije) su povremene ili redovite uplate, kojima fizičke ili pravne osobe dobrovoljno daju novac političkoj stranci u iznosu većem od iznosa članarine, kao i pružanje usluga ili davanje proizvoda političkoj stranci bez naplate. Političke stranke su dužne voditi evidenciju o primitku članarina i dobrovoljnih priloga (donacija), te izdavati potvrde o primitku članarina i dobrovoljnih priloga (donacija).

Revizijom je utvrđeno da jedna politička stranka nije vodila evidenciju o primitku članarina i dobrovoljnih priloga (donacija), a dvije političke stranke nisu izdavale potvrde o primitku članarina i dobrovoljnih priloga (donacija). Također je utvrđeno da su dvije političke stranke primale uplate od dobrovoljnih priloga (donacija) na račune organizacijskih jedinica, umjesto na račune središnjica. Ured je dao nalog da se vode evidencije i izdaju potvrde o primitku članarina i dobrovoljnih priloga (donacija).

- **Rashodi**

Revizijom je provjereno jesu li političke stranke koristile ostvarene prihode za financiranje rashoda u skladu s programima i statutima.

Rashodi se odnose na rashode za zaposlene, materijalne rashode, rashode za amortizaciju, financijske rashode, rashode za donacije (pomoći) i druge rashode.

Utvrđeno je da se izvršeni rashodi odnose na aktivnosti koje su obavljene u skladu s programima rada ili financijskim planovima političkih stranaka. Nepravilnosti su utvrđene kod tri političke stranke. Dvije političke stranke nisu obavile obračun amortizacije u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija, a jedna politička stranka kod isplate naknada za obavljene usluge nije obračunala poreze i doprinose u skladu s odredbama Pravilnika o porezu na dohodak.

Ured je dao naloge i preporuke, prema kojima su političke stranke obvezne obračunati amortizaciju u skladu s navedenom Uredbom, te obračunati i uplatiti poreze i doprinose u skladu s odredbama Pravilnika o porezu na dohodak.

2.4. Izražena mišljena

O financijskim izvještajima i poslovanju političkih stranaka za 2008. izraženo je:

- **šest bezuvjetnih i**
- **pet uvjetnih mišljenja.**

Bezuvjetna mišljenja o financijskim izvještajima i poslovanju izražena su za:

- Hrvatsku demokratsku zajednicu (HDZ),
- Hrvatsku seljačku stranku (HSS),
- Hrvatsku stranku prava (HSP),
- Istarski demokratski sabor (IDS),
- Socijaldemokratsku partiju Hrvatske (SDP) i
- Stranku demokratske akcije Hrvatske (SDA Hrvatske).

Uvjetna mišljenja o financijskim izvještajima i poslovanju izražena su za:

- Hrvatsku narodnu stranku-Liberalne demokrate (HNS),
- Hrvatsku socijalno-liberalnu stranku (HSLs),
- Hrvatsku stranku umirovljenika (HSU),
- Hrvatski demokratski savez Slavonije i Baranje (HDSSB) i
- Samostalnu demokratsku srpsku stranku (SDSS).

3. REVIZIJA NEZAVISNIH ZASTUPNIKA

Revizijom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje za 2008., sljedećih nezavisnih zastupnika:

- mr. sc. Zdenka Čuhnil, zastupnica za češku i slovačku nacionalnu manjinu,
- Nazif Memedi, zastupnik za austrijsku, bugarsku, njemačku, poljsku, romsku, rumunjsku, rusinsku, ukrajinsku, tursku, vlašku i židovsku nacionalnu manjinu,
- dr. sc. Furio Radin, zastupnik za talijansku nacionalnu manjinu i
- mr. sc. Deneš Šoja, zastupnik za mađarsku nacionalnu manjinu.

3.1. Prihodi

Prema odredbama Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata, nezavisni zastupnici mogu stjecati prihode od dobrovoljnih priloga (donacija), izdavačke djelatnosti, prodaje promidžbenog materijala, organizacije manifestacija, iz državnog proračuna, proračuna lokalnih jedinica, od imovine u njihovom vlasništvu i iz drugih izvora u skladu s propisima.

Prema financijskim izvještajima, ukupni prihodi nezavisnih zastupnika za 2008. iznose 1.404.756,00 kn, a odnose se na prihode iz državnog proračuna za redovan rad i na prihode od financijske imovine.

U tablici u nastavku, daju se podaci o ostvarenim prihodima nezavisnih zastupnika za 2008. prema vrstama.

Tablica broj 3

Ostvareni prihodi za 2008. prema vrstama

Redni broj	Nezavisni zastupnik	Ukupni prihodi (4+5)	u kn	
			Prihodi iz državnog proračuna	Prihodi od financijske imovine
1	2	3	4	5
1.	mr. sc. Zdenka Čuhnil	372.184,00	371.903,00	281,00
2.	Nazif Memedi	344.007,00	343.774,00	233,00
3.	dr. sc. Furio Radin	344.669,00	343.775,00	894,00
4.	mr. sc. Deneš Šoja	343.896,00	343.775,00	121,00
SVEUKUPNO		1.404.756,00	1.403.227,00	1.529,00

Nezavisni zastupnici su ostvarili prihode iz državnog proračuna na temelju Odluke o raspoređivanju sredstava za rad političkih stranaka u 2008., koju je donio Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav Hrvatskog sabora.

Prihodi od financijske imovine ostvareni u iznosu 1.529,00 kn odnose se na kamate na depozite po viđenju.

3.2. Rashodi

Prema odredbama Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata, nezavisni zastupnici mogu koristiti financijska sredstva isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih programom rada.

Prema financijskim izvještajima, ukupni rashodi nezavisnih zastupnika za 2008. iznose 1.186.083,00 kn, od čega se na rashode za zaposlene odnosi 75.053,00 kn, materijalne rashode 515.217,00 kn, rashode za amortizaciju 11.176,00 kn, financijske rashode 6.238,00 kn, te rashode za donacije (pomoći) 578.399,00 kn.

U tablici u nastavku, daju se podaci o izvršenim rashodima nezavisnih zastupnika za 2008. prema vrstama.

Tablica broj 4

Izvršeni rashodi za 2008. prema vrstama

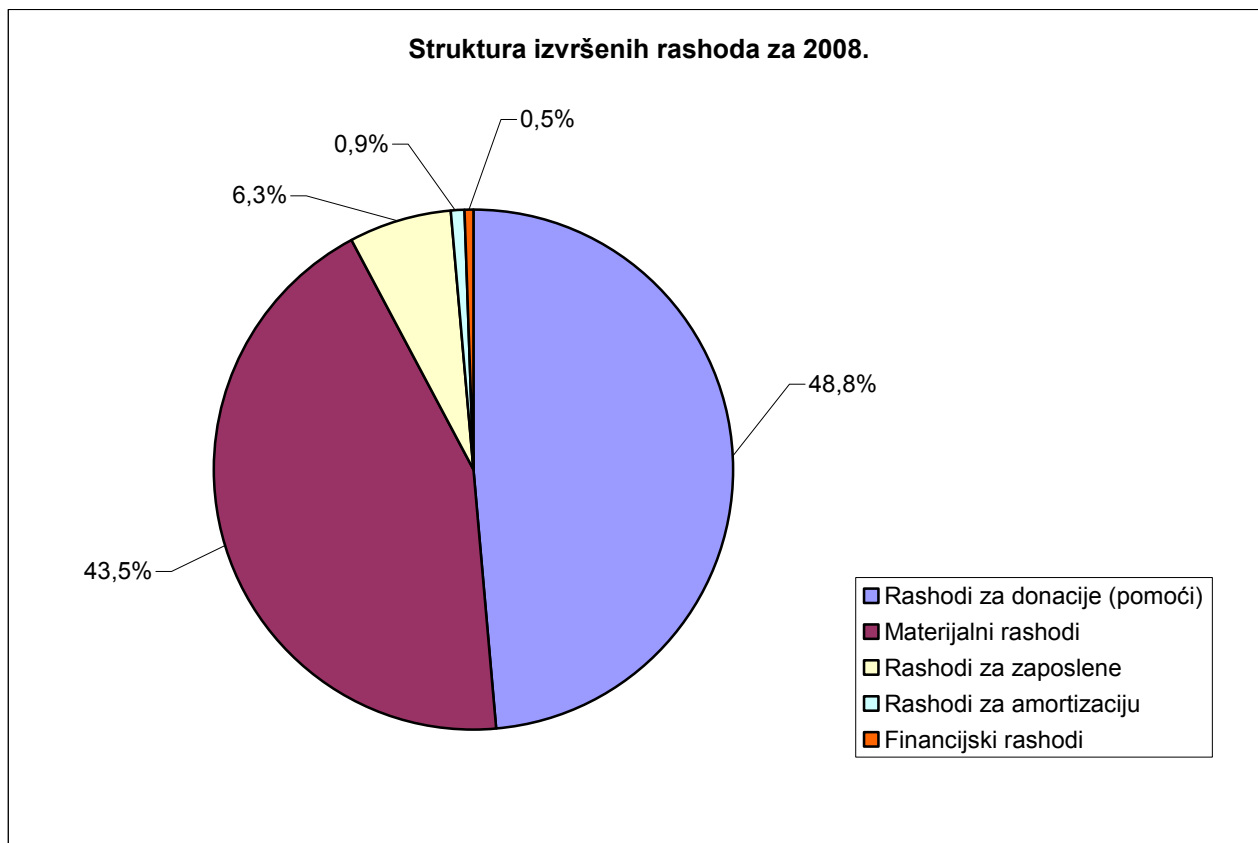
u kn

Redni broj	Nezavisni zastupnik	Ukupni rashodi (4+5+6+7+8)	Rashodi za zaposlene	Materijalni rashodi	Rashodi za amortizaciju	Financijski rashodi	Rashodi za donacije (pomoći)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	mr. sc. Zdenka Čuhnil	438.716,00	75.053,00	193.020,00	1.250,00	2.681,00	166.712,00
2.	Nazif Memedi	267.039,00	0,00	82.506,00	0,00	723,00	183.810,00
3.	dr. sc. Furio Radin	196.163,00	0,00	184.325,00	9.926,00	1.912,00	0,00
4.	mr. sc. Deneš Šoja	284.165,00	0,00	55.366,00	0,00	922,00	227.877,00
SVEUKUPNO		1.186.083,00	75.053,00	515.217,00	11.176,00	6.238,00	578.399,00

U strukturi ukupnih rashoda, vrijednosno značajniji su rashodi za donacije (pomoći) u iznosu 578.399,00 kn i čine 48,8% ukupnih rashoda, te materijalni rashodi u iznosu 515.217,00 kn koji čine 43,5% ukupnih rashoda. Rashodi za donacije (pomoći) odnose se na pomoći dane udrugama za promidžbu kulturne baštine nacionalnih manjina te građanima.

U nastavku se daje grafički prikaz strukture izvršenih rashoda nezavisnih zastupnika u ukupnim rashodima za 2008.

Grafički prikaz broj 4

3.3. Sažetak nalaza i preporuka

Revizijom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje nezavisnih zastupnika. Obuhvaćeno je planiranje, računovodstveno poslovanje, sustav unutarnjih kontrola, prihodi i rashodi, radi davanja mišljenja jesu li nezavisni zastupnici obavljali poslovanje, ostvarili prihode i izvršili rashode te sastavili financijske izvještaje u skladu s propisima.

Prema odredbama Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata, nezavisni zastupnici imaju pravo na redovno financiranje iz državnog proračuna i stjecanje prihoda iz drugih izvora u skladu s propisima. Financijska sredstva mogu koristiti isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih programom rada.

Revizijom je utvrđeno da su nezavisni zastupnici izradili program rada i financijski plan za 2008. Godišnji program rada sadrži opis glavnih aktivnosti, potrebna sredstava, te izvore financiranja za 2008., a financijski plan sadrži pregled planiranih prihoda i rashoda prema vrstama i usklađen je s godišnjim programom rada.

Nezavisni zastupnici su za 2008. bili obvezni voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata, te Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija.

Revizijom je utvrđeno da su nezavisni zastupnici vodili poslovne knjige i sastavili financijske izvještaje u skladu s navedenim propisima. Poslovanje je obavljano u skladu s financijskim planom i programom rada za 2008.

Prema odredbama Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata, nezavisni zastupnici su dužni javno prikazati porijeklo i način utroška sredstava prikupljenih tijekom protekle kalendarske godine, te objaviti završni račun i financijske izvještaje na web stranici. Završni račun i financijski izvještaji su dokumenti u kojima se detaljno navode izvori prihoda, podaci o fizičkim i pravnim osobama koje su dale dobrovoljne priloge (donacije), te podaci o namjeni, odnosno aktivnostima za koje su sredstva utrošena.

Jedan zastupnik nije objavio završni račun i financijske izvještaje za 2008. na web stranici. Prema pisanom očitovanju zastupnika, izrada web stranice je u tijeku.

Postupcima revizije nisu utvrđene nepravilnosti i propusti koji bi utjecali na istinitost i realnost financijskih izvještaja i pravilnost financijskog poslovanja.

3.4. Izražena mišljenja

O financijskim izvještajima i poslovanju svih nezavisnih zastupnika za 2008., izražena su **bezuovjetna mišljenja**.

4. PRAĆENJE IZVRŠENJA NALOGA I PREPORUKA

U izvješćima o obavljenoj reviziji opisuju se utvrđene nepravilnosti u financijskim izvještajima i poslovanju subjekata revizije, te daju nalozi i preporuke kako bi se nepravilnosti ispravile, odnosno ne bi ponavljale. U skladu s INTOSAI - revizijskim standardima, Ured prati rad subjekata revizije na izvršenju danih naloga i preporuka, na način da se subjekti u roku 60 dana od uručivanja izvješća pisano očituju o radnjama koje su poduzete na otklanjanju nepravilnosti. Osim toga, praćenje izvršenja danih naloga i preporuka obavlja se i u okviru novog ciklusa revizije, koji započinje utvrđivanjem poduzetih aktivnosti na izvršenju naloga i preporuka iz prethodne revizije. U svakom pojedinom izvješću o obavljenoj reviziji navode se nalozi i preporuke prema kojima je postupljeno te nalozi i preporuke koji su u postupku izvršenja.

- **Političke stranke**

Za 2007. je obavljena revizija 15, a za 2008. jedanaest parlamentarnih političkih stranaka. Za političke stranke za koje je obavljena revizija u 2008., revizijom za 2007. utvrđene su 63 nepravilnosti. U izvješćima o obavljenoj reviziji, političkim strankama je naloženo da otklone nepravilnosti, odnosno poduzmu potrebne radnje i prihvate predložene preporuke kako se nepravilnosti ne bi ponavljale u daljnjem poslovanju.

Revizijom za 2008. je provjereno je li postupljeno prema danim nalogima i preporukama Ureda. Utvrđeno je da je postupljeno prema 40 danih naloga i preporuka, a 23 naloga i preporuke su u postupku izvršenja. U izvješćima o obavljenoj reviziji za 2008. navedeno je da su političke stranke i nadalje u obvezi postupiti prema danim nalogima i preporukama Ureda.

U tablici u nastavku, daju se podaci o broju danih naloga i preporuka revizije za 2008. i revizije za 2007. (izvršeni i u postupku izvršenja).

Tablica broj 5

Broj naloga i preporuka prema političkim strankama

Redni broj	Politička stranka	Broj naloga i preporuka revizije za 2008.	Broj naloga i preporuka revizije za 2007.	
			Izvršeno	U postupku izvršenja
1	2	3	4	5
1.	Hrvatska demokratska zajednica (HDZ)	0	10	0
2.	Hrvatska narodna stranka-Liberalni demokrati (HNS)	3	4	5
3.	Hrvatska seljačka stranka (HSS)	1	3	2
4.	Hrvatska socijalno-liberalna stranka (HSLHS)	6	4	7
5.	Hrvatska stranka prava (HSP)	1	3	1
6.	Hrvatska stranka umirovljenika (HSU)	4	5	2
7.	Hrvatski demokratski savez Slavonije i Baranje (HDSSB)	1	2	1
8.	Istarski demokratski sabor (IDS)	1	2	1
9.	Samostalna demokratska srpska stranka (SDSS)	2	2	3
10.	Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP)	0	3	0
11.	Stranka demokratske akcije Hrvatske (SDA Hrvatske)	1	2	1
UKUPNO		20	40	23

- **Nezavisni zastupnici**

Revizijom nezavisnih zastupnika za 2007. za koje je obavljena revizija i u 2008. bilo je utvrđeno šest nepravilnosti. U izvješćima o obavljenoj reviziji naloženo je da se nepravilnosti otklone, odnosno poduzmu potrebne radnje i prihvate predložene preporuke kako se nepravilnosti ne bi ponavljale u daljnjem poslovanju.

Revizijom za 2008. utvrđeno je da je postupljeno prema svim danim nalogima i preporukama.

U tablici u nastavku, daju se podaci o broju danih naloga i preporuka revizije za 2008. i revizije za 2007. (izvršeni i u postupku izvršenja).

Tablica broj 6

Broj naloga i preporuka prema nezavisnim zastupnicima

Redni broj	Nezavisni zastupnik	Broj naloga i preporuka revizije za 2008.	Broj naloga i preporuka revizije za 2007.	
			Izvršeno	U postupku izvršenja
1	2	3	4	5
1.	mr. sc. Zdenka Čuhnil	0	4	0
2.	Nazif Memedi	1	0	0
3.	dr. sc. Furio Radin	0	2	0
4.	mr. sc. Deneš Šoja	0	0	0
UKUPNO		1	6	0

5. PRIMJENA ODREDBI ČLANKA 15. ZAKONA O FINANCIRANJU POLITIČKIH STRANAKA, NEZAVISNIH LISTA I KANDIDATA

Odredbama članka 15. Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata, zabranjuje se financiranje političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata od strane:

- državnih tijela, javnih poduzeća, pravnih osoba s javnim ovlastima i trgovačkih društava u većinskom vlasništvu države ili jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te drugih pravnih osoba u kojima Republika Hrvatska, odnosno jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ima većinsko vlasništvo nad dionicama, odnosno udjelima te javnih i drugih ustanova u vlasništvu Republike Hrvatske i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- udruga radnika i poslodavaca,
- udruga, zaklada i fondacija koje zastupaju ili predstavljaju državni dužnosnici ili dužnosnici lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- vjerskih zajednica, humanitarnih te drugih neprofitnih udruga i organizacija,
- fizičkih i pravnih osoba protiv kojih se vodi postupak za naplatu dospjelih, a nepodmirenih obveza prema Republici Hrvatskoj, odnosno prema jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave.
- Zabranjeno je davanje dobrovoljnih priloga (donacija) u novcu ili u obliku proizvoda preko trećih osoba (posrednika).
- Također, zabranjeno je korištenje uredskih prostorija, službenih vozila i uredske opreme državnih tijela i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za potrebe izborne promidžbe, osim osobama na koje se odnose posebni propisi o šticićenim osobama.

Ured je u okviru svoje nadležnosti provjerio jesu li političke stranke i nezavisni zastupnici postupili u skladu s odredbama članka 15. Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata. Revizijom je utvrđeno da je jedna politička stranka ostvarila prihode od dobrovoljnih priloga (donacija) od lokalnih jedinica, te da je sredstva ostvarena iz tih izvora uplatila u korist državnog proračuna. Druge nepravilnosti i propusti vezani uz odredbe članka 15. navedenog Zakona, nisu utvrđene.

U privitku se daju izvješća o obavljenim revizijama finansijskih izvještaja i poslovanja jedanaest parlamentarnih političkih stranaka i četiri nezavisna zastupnika za 2008.